

Запропонований погляд на структуру та організацію концептуального простору німецького ІО дозволяє зробити окремі висновки.

Концептуальний простір німецького інституційного оголошення є відносно закритим і має сталу ієрархічну структуру. Вона складається з концептів чотирьох різних рівнів – мета-, гіпер-, гіпо- і катаконцептів, що шикуються за таким алгоритмом, який передбачає єдність і протилежність спадності (зліва направо) та висхідності (справа наліво). Усередині цієї системи особливої чинності набувають дві медіальні ланки – гіпер- і гіпоконцепт: утворюючи разом концептуальний домен, вони задають напрям, спосіб і тон концептуалізації дискурсивно-текстового простору інституційного оголошення.

Концептуальні домени німецького інституційного оголошення об'єктивуються у триєдності гіперконцептів ПОТРІБНЕ, КОРИСНЕ й УСПІШНЕ, в яких відбивається ідея взаємодії людини зі своїм життєвим світом. Кожен з цих гіперконцептів корелює з тематично підпорядкованими йому гіпоконцептами: ПОТРІБНЕ – з “ПРИВІЛЕЇ”, “ПЕРСПЕКТИВИ”, “МОЖЛИВОСТІ”, КОРИСНЕ – з “ЕКОНОМНІСТЬ”, “ПРИБУТОК”, “ВИГОДА”, УСПІШНЕ – з “КОМПЕТЕНТНІСТЬ”, “ПРОФЕСІЙНІСТЬ”, “ЕФЕКТИВНІСТЬ”. У своїй сукупності всі вони відбивають ту особливість німецькомовної картини світу, що пов'язана з такими ціннісними домінантами, як ощадливість, старанність, працелюбність, якість життя, надійність, комфорт, обережність.

Концептуальні домінанти німецького інституційного оголошення обмежуються (ката)концептами з виключно позитивним валоративним компонентом. Стандартизованість оформлення текстів жанру “інституційне оголошення”, а також розрахунок їхніх агентів на адекватне декодування з боку клієнтів сприяють їх інтенційній завершеності та успішній реалізації посткомунікативного ефекту.

Пропонований погляд на концептуальний простір німецького інституційного оголошення визначає й деякі перспективи в його дослідженні, пов'язані з теорією жанрів і стилів, лінгвокультурології, стилістики.

Література

Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании / С.Г. Воркачев // “Филологические науки”. – 2001. – С. 64-72. Карасик В.И. Языковая кристаллизация смысла / В. И. Карасик. – Волгоград: Парадигма, 2010. – 422 с. Мамедова А.И. Когнітивно-семантична і комунікативно-функціональна організація німецької народної загадки: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 “Германські мови” / А.И. Мамедова. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. – 220 с. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А.М. Приходько. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332 с. Радзівєвська Т.В. Здоров'я в світі людини: цінність vs. ресурс (на матеріалі української художньої прози) / Т.В. Радзівєвська // Мова. Людина. Світ: До 70-річчя професора М. Кочергана. 36. н. ст. – К.: ВЦ КНЛУ, 2006. – С. 163-170. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2010. – 844 с. Слышкин Г.Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты: дис. на соискание ученой степени док. филол. наук: спец. 10.02.19 “Теория языка” / Г.Г. Слышкин. – Волгоград: ВГПУ, 2004. – 320 с. Степанов Ю.С. Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования / Ю.С. Степанов. – М.: ЯРК, 1997. – 824 с. DUW 2007: Deutsches Universalwörterbuch [Електроний ресурс]. – Duden, 2007. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Системные требования: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97–2007.

ЛУЖАНИЦЯ О. І., РОМАНИЮК Н. М.

(Запорізький національний університет)

МОВНА ПОЛІТИКА АНГЛІЇ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У статті розглядаються теоретичні проблеми мовної політики, зокрема аналізуються її типи та ознаки, вивчається мовна політика Англії кінця ХХ – початку ХХІ століття, висвітлюються заходи стосовно підтримки, поширення й розвитку діалектів і мов меншин на державному та на регіональному рівнях.

Ключові слова: мовна політика, діалект, популяризація, мови меншин, національна мова.

Лужаниця Е.И., Романиук Н.М. Языковая политика Англии конца ХХ – начала ХХІ столетия. В статье рассматриваются теоретические проблемы языковой политики, анализируются ее типы и признаки, изучается языковая политика Англии конца ХХ – начала ХХІ столетия, освещаются меры относительно поддержки, распространения и развития диалектов и языков меньшинств на государственном и региональном уровнях.

Ключевые слова: языковая политика, диалект, популяризация, языки меньшинств, национальный язык.

Luzhanytsya O. I., Romaniuk N.M. The language policy of England of the end of the XX – beginning of the XXI century. The article analyses theoretical aspects of language policy, its types and characteristic features, it studies the language policy in England of the end of the XX – beginning of the XXI, highlights measures which support, distribute and influence the development of dialects

Мовна політика є одним з найважливіших чинників, які формують і змінюють лінгвальну ситуацію держав. Як свідчить історія, невдалі її спроби призводили до збільшення антагонізму й сепаратистських рухів, наприклад, у Бельгії, франкомовній Канаді, у деяких штатах Індії, Чехословаччині та Угорщині [Алпатов 2003], Ірландії [Попеску 2003]. У той же час, вдале планування та вибір цілей, напрямків мовної політики, коректне визначення її етапів сприяють зростанню, укріпленню й процвітанню країн не залежно від ступеня її демократичності (загальновідоме помилкове твердження про те, що чим демократичніша країна, тим ліберальніша її мовна політика [Алпатов 2003]). Зразком результативної демократичної мовної політики в багатомовних лінгвальних ситуаціях є Румунія, де, окрім державної мови, використовують близько 14 інших мов [Trudgill 1983, с. 122], Швейцарія, сучасна Бельгія, Сінгапур [Попеску 2003], успішні антидемократичні й націоналістичні напрямки мовної політики спостерігаються в США, Франції, у Туреччині, Росії [Алпатов 2003] і навіть Україні (хоча деякі науковці, політичні та суспільні діячі це заперечують [Будникова 2006]).

Великобританія як класична країна західної демократії також відрізняється жорсткими заходами щодо мов меншин і діалектів, оскільки її мовна політика спрямована на закріплення домінуючої ролі стандартизованої англійської мови і в шкільній системі, і в різних галузях соціальної та ділової сфери. Ще в першій половині ХХ століття сільських школярів били за випадкове вживання діалекту, ірландської чи валлійської мови [Алпатов 2003]; з незручностями неминуче стикалися ті, хто не володіли стандартною англійською, дорослих виключали з деяких товариств, існувала дискримінація і відлучення від престижних посад.

На сучасному етапі Великобританія, як і більша частина розвинених країн Європи, характеризується посиленням жорстокості імміграційного законодавства та сек'юритизації імміграційної політики [Аксюченко 2007]. Тим не менше, нині Великобританія – це країна, де протягом останніх десятиліть спостерігається демократизація у сфері мовної політики на локальному рівні: допустимим є спілкування з регіональними відхиленнями від норми не тільки в розмовному узусі, але й у засобах масової комунікації. Політика “батога”, яка проводилася раніше владою, як виявилось, непоправно шкодить державі й розвиває антагоністичні настрої як серед емігрантів, так і корінних мешканців островів, у тому числі уельців, шотландців, ірландців, а також регіональних соціотериторіальних груп – джорді, скауз, брамі та ін. Тому вивчення сучасних тенденцій і напрямків мовної політики Великобританії, а саме Англії, є надзвичайно **актуальним**, бо вона є прикладом вдалих внутрішніх змін у суспільному процесі держави, сприяє об'єднанню країни на національному та регіональному рівнях.

Метою дослідження є вивчення сучасного стану мовної політики Англії та визначення її змісту і сутнісних ознак у диглосній ситуації. **Об'єкт** – умови мовної політики Англії, внутрішні й зовнішні тенденції мовного розвитку, які впливають на функціонування різних варіантів англійської мови на споконвічній території. **Предметом** дослідження є діалекти й регіональні варіанти англійської мови. **Завдання** дослідження – вивчення типів і сутнісних ознак мовної політики в цілому та в диглосній лінгвальній ситуації зокрема; аналіз заходів стосовно підтримки, поширення й розвитку мов меншин і діалектів на державному та регіональному рівнях на території Англії.

Слід зазначити, що мовна політика вивчається вже протягом багатьох десятиліть і досить плідно як у вітчизняній [Аксюченко 2007; Алпатов 2003; Дешерієв 1990; Кузнецов 2007; Лисак 2006; Попеску 2003; Степанов 1976], так і іноземній лінгвістиці [Белл 1980; Васантада 2011; Традгіл 1983; Фишман 1971]. Об'єктом досліджень неодноразово виступали питання термінологічної інтерпретації ключових понять даної парадигми, їх змістового наповнення, диференціації та типологізації мовної політики, визначення етапів її проведення, вивчалася мовна політика різних країн.

Як показує теоретичний аналіз, мовна політика розглядається авторами з різних сторін та за декількома критеріями. Як основні можна виділити такі:

- **поширення мови – конструктивна мовна політика** (спрямована на підтримання культурно-мовного різноманіття в соціумі шляхом забезпечення етнічних меншин умовами для розвитку національних мов і культур; її ознаки: *плюралізм* – прагнення зберегти самобутність груп меншин через надання їм свободи у вирішенні власних проблем, *інтеграція* – об'єднання різних груп певного суспільства й надання їм можливості зберегти свої особливості) / **деструктивна** (возвеличує одну мову через приниження інших; її ознаки: *асиміляція* – пряма або непряма денационалізація

меншин, позбавлення їх права на самостійність, *сегрегація* – ізоляція групи меншин і проживання її в гірших умовах);

- **направленість** – *ретроспективна* (орієнтована на підтримку існуючої мовної ситуації, що часто вмотивовується необхідністю збереження спадкоємності в культурі, або відродження національної мови) / *перспективна* (забезпечує зміну мовної ситуації, сприяє піднесенню ролі національної мови і витісненню зі сфери загальнодержавного спілкування використовуваного раніше мовного утворення);

- **спрямування, потужність та культурне значення мов** – *мовна політика типу А* (розвиває одну з мов, як правило представників правлячих прошарків співтовариства, у екzogлосній багатомовній ситуації з втратою етнічної автентичності інших мов з метою створення нової нації, бо в новому мовленнєвому середовищі не існує “Великої (мовної) традиції”) / *мовна політика типу В* (підтримує одну з мов, що має “Велику (мовну) традицію”, що приводить до ендоглосної лінгвальної ситуації) / *мовна політика типу С* (направлена на розвиток однієї чи декілька мов з “Великою (мовною) традицією”, що зумовлює одномовну або двомовну лінгвальну ситуацію);

- **рівень проведення** – *централізована* (яка проводиться державою й передбачає систему загальнообов’язкових мовних заходів, які забезпечують відродження національних мов) / *нецентралізована* (політика місцевих органів влади без підтримки держави, що призводить до вибору регіональних офіційних мов, що мають офіційний статус на своїх територіях);

- **зміст та ідейна основа** – *демократична* (превалювання особистості й громадянських прав перед інтересами держави, урахування прав і свобод широких мас суспільства, коли *народ має можливість реалізувати свої права на мову безпосередньо або через своїх представників, а держава несе відповідальність перед громадянами за свою антидемократичну мовну політику*) / *антидемократична* (превалювання колективних і державних інтересів *перед інтересами особистості, коли* привілейоване становище має мова правлячої еліти);

- **етнічна орієнтація** – *інтернаціоналістична* (ураховує інтереси всіх етнічних груп) / *націоналістична* (створює привілейоване ставлення до мови однієї з етнічних груп);

- **просторову поширеність** – прив’язка до конкретної території, політико-адміністративного устрою.

Зауважимо, що, на жаль, усі типи мовної політики розглядають існування на території держав лише мов меншин, ігноруючи найбільш характерну для сучасного стану розвитку західноєвропейських країн тип їх лінгвальної ситуації, а саме – диглосію.

Слід зазначити, що це не є випадковим, бо до недавнього часу політика відносно регіональних різновидів мов і діалектів у більшості країн була односпайною – за для національної єдності держави створювалися єдині уніфіковані правила стосовно мови, бо вона є надзвичайно великою силою як для інтеграції, так і дезінтеграції суспільства.

Але, як не парадоксально, аналіз лінгвальних ситуацій ряду країн свідчить про те, що саме в сучасних умовах глобалізаційного процесу, на тлі тотального об’єднання та інтеграції культур простежується зворотна тенденція, а саме – спрямованість на збереження індивідуальності етнічних меншин та інших соціальних груп, які прагнуть самоідентифікуватися, зберегти свою самобутність та автентичність. Так, в англійському суспільстві – суспільстві, мова якого стала глобальною, тобто позбавленою “націоналістичного паспорта”, англійці практично не мають можливості самоідентифікуватися за мовною ознакою. Гостро відчуваючи втрату такого шансу, корінні жителі певним чином переорієнтовуються у вживанні мовних форм: від найбільш поширеного літературного варіанту до найбільш консервативного, зокрема діалектного, до тих компонентів, які притаманні тільки британцям.

Подібна тенденція також простежується у Франції та інших країнах Євросоюзу, у декількох випадках регіональну мову, на жаль, відродити вже не можливо. Результатом цього стала ратифікація Європейської Хартії про збереження регіональних мов [Илларионова 2011, с. 74], після чого мовна політика багатьох країн була спрямована на підтримку саме міноритарних регіональних мов, які є їх культурним спадком.

Наголосимо й на тому, що не всі лінгвісти враховують сучасні ідейні зміни в мовній політиці глобалізаційного періоду в країнах з декількома великими мовними регіональними традиціями в диглосній лінгвальній ситуації. Виключенням, на наш погляд, є робота професора С. Кузнецова, який пропонує всебічне тлумачення мовної політики. Під нею він розуміє систему заходів, що проводяться державою, об’єднанням країн, впливовими суспільними інститутами й діячами культури з метою збереження, зміни мови, групи мов, мовної або комунікативної ситуації [Кузнецов 2007]. Це

трактування відповідає чисельним лінгвальним ситуаціям сучасних демократичних країн та найбільше наближене до мети та завдань нашої роботи.

Він також пропонує введення просторової диференціації мовної політики, що, на нашу думку, є актуальним в умовах глобалізації у країнах з регіональною єдністю окремих територій. Зазначимо, що побічно просторовий критерій розглядається лінгвістами в дискусіях про статус мов національних меншин (див., наприклад Кабахнян [цит. за Попеску 2003]), проте окремо як тип мовної політики не виділяється. У нашому дослідженні врахування цього критерію є важливим; ми також пропонуємо розширити теоретичну базу даної парадигми, доповнивши її диференціацію за змістовою ознакою та соціальними властивостями, а саме:

- **за змістом та ідейною основою** в рамках антидемократичної націоналістичної мовної політики пропонуємо введення терміна *регіонально ліберальна мовна політика* (превалювання регіональної культури та громадянських прав її носіїв в межах інтересів держави, врахування прав і свобод територіально детермінованих мас суспільства, можливість самоідентифікуватися за регіональним чинником, розвивати та підтримувати локальну ідентичність і мову);

- **за соціальною орієнтацією – соціально толерантну мовну політику** (врахування інтересів соціально або соціально-локально детермінованих груп у рамках загальнодержавної єдності);

Сформулювавши теоретичний апарат, перейдемо до вивчення мовної політики Англії кінця ХХ – початку ХХІ сторіччя за такою схемою: спочатку нами розглянуті внутрішні і зовнішні тенденції мовного розвитку, умови мовної політики Англії, що включають заходи стосовно підтримки, поширення й розвитку мов меншин і діалектів на державному та регіональному рівнях. Фінальним етапом є визначення тип сучасної мовної політики Англії.

Тип лінгвальної та комунікативної ситуації Англії кінця ХХ – початку ХХІ століття характеризується поєднанням мовних парадигм літературної мови, регіональних варіантів англійської мови, сільських і міських діалектів, при якому демографічно й комунікативно домінуючими варіантами є міські діалекти (за висновками сучасних лінгвістів, літературною мовою спілкуються лише від 5 до 9% населення Британських островів [Hughes 1997, p. 3]), а також мовами меншим. Основними чинниками мовної диференціації є просторово-культурний, соціальний, етнічний і територіальний.

Внутрішні і зовнішні тенденції мовного розвитку. Серед найважливіших внутрішніх мовних змін, які відбулися в системі англійської мови за останні століття, слід виділити зростання поліваріативності як на національному, так і внутрішньорегіональному рівні. Нелітературна мова й діалекти зокрема не тільки не зникають, але й розвиваються, будучи джерелом збагачення та змін у системі літературної мови. Сприяють цьому **зовнішні тенденції**, а саме: (1) сприйняття всіх варіантів мови як скарбниці культури; (2) популяризація варіантів серед громадськості (суспільних організацій) окремими соціальними групами, впливовими діячами Англії та ін.; (3) глобалізація, що сприяє зростанню місцевого патріотизму й регіональної чи соціальної самосвідомості.

Умови мовної політики Англії, що включають заходи стосовно підтримки, поширення й розвитку мов меншин і діалектів на державному та регіональному рівнях на території Англії.

З боку держави можна відзначити підтримку меншин – вихідців з інших країн, наприклад, Індії, та етносів, які давно проживають на території Великобританії. Так, уряд Британії взяв на себе певні зобов'язання щодо захисту й поширення ірландської мови, прийнявши відповідний закон [Consultation Paper 2006], шотландської та валлійської мови [Лисак 2006].

З боку просвіти у Шотландії та Уельсі за бажанням навчання можливе двома мовами, бо, за підрахунками фахівців, майже половина населення Уельса вільно розмовляє уельською мовою, тоді як у Шотландії гельською мовою спілкується 70 тис. осіб [Trudgill 1983, p. 120].

З боку мас-медіа – англійські діалекти та регіональні варіанти використовуються у фольклорі, художній літературі і фільмах, театральних виставах, мюзиклах. Класичним прикладом діалекту кокні є роман “Пігмаліон” Б. Шоу, не є виключенням і “Гарі Поттер і Філософський камінь”, де Рубеус Гегрід розмовляє на діалекті Вест Кантрі. Унікальними з точки зору використання діалектів є книга “На голці” І. Велша, яка написана на шотландському діалекті та нелітературною мовою, книга Дж. Тодда “Слова та фрази джорді Тодда”, або “Високий рівень спілкування на джорді” С. Добсона. Серед інших прикладів виділимо фільми “28 днів по тому” (“28 Days Later”) – зразок сучасного лондонського й манчестерського діалектів, “Суїнні Тод” (Sweeney Todd) – давнього лондонського діалекту, мюзикл “Біллі Еліот” (Billy Elliot) – діалекту джорді, серіал “До побачення, Пет” (“Auf Wiedersehen, Pet”) – діалектів джорді, скауз, браммі, кокні та скотс. Існує також державна фінансова допомога для створення фільмів і телепрограм ірландською мовою. Ативно сприяє поширенню варіантів та діалектів телерадіокомпанія Бі-бі-сі, що включає 39 місцевих радіостанцій і 61

регіональне відділення телебачення, ведуться радіо- та телепрограми уельською мовою [Trudgill 1983, p. 124-125], а у 2005 році телерадіокомпанією був запущений проект під назвою "Голоси" (Voices), у межах якого транслюють телепередачі на діалектах.

Сьогодні найбільшим засобом популяризації діалектів є соціальна мережа Інтернет, де можна знайти сайти певних діалектних товариств, наприклад Дарема і Тайнсайда (Durham & Tyneside Dialect Group), які на своїй сторінці в рубриках виділяють: діалектну літературу та словник до неї, публікації та інформацію про сам діалект, а також Йоркшира, Нортумбріана (Northumbria) та ін. Для поширення діалектів і традицій створюються блоги, на яких повідомляють про культурно-масові заходи, розміщують інформацію про діалекти, їх історію, подають посилання на різні словники, за допомогою яких на цих же блогах можна прочитати і зрозуміти твори літератури відповідного діалекту. Прикладом може бути сайт-блог Дж. Ансворта, на якому зібрана колекція поем ланкаширського діалекту, фраз, висловів з усієї території Віган.

З боку діячів культури, представників шоу бізнесу та окремих громадян. Загальновідомо, що група Бітлз виконувала свої пісні на діалекті скауз, використовують діалекти актор і співак Дж. Ніл, співаки К. Джексон та Стінг, гурт Джорді. Серед індивідуальних випадків уживання та популяризації діалектів виокремимо вчителя спецшколи Чарлтон у південно-східній частині Лондону Кіта Парка, який переклав Біблію на римований сленг кокні з метою привернути увагу школярів до вивчення священного писання. Це не перша така ініціатива. Ще в 2001 році було проанонсовано видання Нового Заповіту на мові кокні, який був написаний викладачами недільних шкіл східного Лондону [The Daily Mail 2009]. Також існують десятки перекладів біблійних історій та легенд на діалекті Джорді, так звана "Джорді Біблія" Е. Добсона. Цікавим зразком використання діалектів у повсякденному громадському житті може бути випадок у лондонському Іст-Енді, де у 2009 році працювали п'ять банкоматів, у яких меню відображалося на діалекті кокні. Були й наклейки на бамперах з гумористичним слоганом: "Не врізатися в мене – я Джорді!".

Усе зазначене вище дозволяє охарактеризувати *мовну політику* Англії кінця ХХ – початку ХХІ століття таким чином: за критерієм поширення вона є конструктивною; за направленістю – ретроспективною (спрямована на підтримку існуючої мовної ситуації й на збереження спадкоємності в національній культурі, на відродження регіональних варіантів мов, діалектів); за спрямуванням, потужністю та культурним значенням мов – мовна політика типу С (орієнтована на розвиток однієї чи декількох варіантів/діалектів англійської мови з "Великою (мовною) традицією" в диглосній лінгвальній ситуації); за рівнем проведення – централізованою як на державному, так і регіональному рівнях; за змістом та ідейною основою – регіонально ліберальною, що виражається в демократичному ставленні до мов меншин – споконвічного англійського етносу, та до регіональних варіантів мов, діалектів, а також у антидемократичному ставленні до мов меншин, що не є споконвічно англійськими; за етнічною орієнтацією – націоналістичною (створює привілейоване ставлення до мови однієї з етнічних груп – англійської); за просторовою поширеністю – комплексною, бо водночас вона загальнонаціональна, але й прив'язана до конкретної території чи політико-адміністративного устрою; за соціальною орієнтацією – соціально толерантною, бо враховує інтереси різних соціально або соціально-локально детермінованих груп у рамках загальнодержавної єдності.

Таким чином, сучасна мовна політика Англії – це комплекс конструктивних і демократичних заходів, спрямованих на розвиток англійського суспільства як полірегіональної, можливо, федеральної держави. Вона характеризується сприянням культурно-мовного різноманіття в соціумі шляхом надання етнічним меншинам, представникам певних соціальних, регіональних, спортивних співтовариств можливостей для збереження й розвитку їх мов і культур, але в межах загальнодержавної єдності.

Результати цього дослідження можуть бути використані при аналізі мовної політики Великобританії на різних етапах її розвитку, у діахронії та при характеристиці мовних ситуацій інших країн.

Література

- Алпатов В.М. Что такое языковая политика? [Електронний ресурс] / В.Алпатов. – Режим доступу: http://www.gramota.ru/biblio/magazines/mrs/mrs2003-02/28_493 Аксющенко Г.В. Иммиграционная политика Великобритании в условиях глобализации: теория, дискурс, практика [Електронний ресурс] / Г.Аксющенко. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/immigratsionnaya-politika-velikobritanii-v-usloviyakh-globalizatsii-teoriya-diskurs-praktika?openstat=cmVmZXJ1bi5jb207bm9kZTthZDE7> Белл Р.Т. Социолінгвістика. Цели, методы и проблемы. – [пер. с англ. В.А. Виноградова] / Р.Т.Белл. – М.: Международные отношения, 1980. – 320 с. Будникова Н.С. Современная языковая ситуация на Украине: дисс. на соискание науч. степени к. социолог. наук: спец. 22.00.04 "Социальная структура, социальные институты и процессы" [Електронний ресурс] / Н.С.Будникова. – М., 2006. – 198 с. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/sovremennaya-yazykovaya-situatsiya-na-ukraine-sotsiologicheskii-analiz> Васантада В.Д.

Особенности формирования языковой политики в Индии в сфере образования // Журналистика и наука: подготовка и реализация научно-образовательной программы для ученых и журналистов: сборник научных статей / отв. ред. Е.В. Мартыненко. – М.: РУДН, 2011. – С. 31-36. Дешериев Ю. Д. Языковая политика / Ю. Д. Дешериев // Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – С. 616. Илларионова О.А. Статус миноритарных языков во Франции и их роль в СМИ / О.А. Илларионова // Журналистика и наука: подготовка и реализация научно-образовательной программы для ученых и журналистов: сборник научных статей / отв. ред. Е.В. Мартыненко. – М.: РУДН, 2011. – С. 73-76. Кузнецов С.Н. Языковая политика и языковое планирование [Электронный ресурс] / С.Н. Кузнецов. – Режим доступа: http://genhis.philol.msu.ru/article_195.shtml Лисак Н. Мовна ситуація і мовна політика в Республіці Ірландія та Північній Ірландії [Електронний ресурс] / Н. Лисак. – Режим доступу: http://vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=500&Itemid=41 Попеску И.В. Теоретические основы языковой политики [Электронный ресурс] / И.В. Попеску. – Режим доступа: <http://www.russian.kiev.ua/material.php?id=9001564> Степанов Г.В. Типология языковых состояний и ситуаций в странах романской речи / Г. В. Степанов – М.: Наука, 1976. – 224 с. Consultation Paper on Proposed Irish Language Legislation for Northern Ireland [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.dcalni.gov.uk/proposed_irish_language_legislation.pdf Fishman J. The sociology of language: An interdisciplinary social science approach to language in society / J. Fishman // (Ed.) Advances in the Sociology of Language. – Vol. 1. The Hague: Mouton, 1971. – P. 217-405. Hughes A. English Accents and Dialects: An Introduction into Social and Regional Varieties of English in the British Isles / A. Hughes, P. Trudgill. – L.: Edward Arnold, 1997. – 143 p. The Daily Mail. Библию переложили на диалект кокни [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lenta.ru/news/2009/02/23/cockney/> Trudgill P. Sociolinguistics. An introduction to language and society / Peter Trudgill. – London: Penguin Books, 1983. – 205 p.

НИКОЛАЄВА Н. М.

(Запорізький національний університет)

ПРОБЛЕМА КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ В МОВІ ПРЕСИ

У статті розглядаються дослідження, які присвячені вивченню слів на позначення кольору в мові німецької, української та російської преси. Кольоропозначення вивчаються в різних аспектах: шляхом функціонального аналізу; у політичному дискурсі; у семантиці.

Ключові слова: кольоропозначення, семантика, дискурс, аналіз.

Николаева Н.Н. Проблема цветообозначений в языке прессы. В статье рассматриваются исследования, посвященные изучению цветообозначений в языке немецкой, украинской и русской прессы. Цветообозначения изучаются в разных аспектах: путём функционального анализа; в политическом дискурсе; в семантике.

Ключевые слова: цветообозначения, семантика, дискурс, анализ.

Nikolaeva N.N. Problem of words denoting colour in the language of the press. The article is devoted to researches of words denoting colour in the language of German, Ukrainian, Russian press. The words denoting colour are studied in different aspects: by the functional analysis; in a political discourse; in semantics.

Key words: words denoting colour, semantics, discourse, analysis.

Сучасна лінгвістика приділяє значну увагу вивченню мови засобів масової інформації, і перш за все, мови преси, яка характеризується жанровою різноманітністю, яскравістю, динамічністю, є своєрідним живильним середовищем для різного роду новоутворень. Серед робіт, присвячених мові преси відокремлюються дослідження кольоропозначень у публіцистичному дискурсі на німецькій, українській та російській мовах.

Лінгвісти, займаючись вивченням кольоропозначень в мові преси, розглядають їх в різних аспектах. Зокрема, мова преси вивчається: а) шляхом функціонального аналізу: [Ніколенко 2007]; б) у політичному дискурсі: [Керімов 2007; Ковальова 2008]; в) в семантиці: [Зеленін 2003; Виродова 2006; Давіденко 2006].

В дослідженні публіцистичних текстів спостерігається інтерес до політичної комунікації, до семантичних і функціональних змін в мові, пов'язаних з бурхливими подіями в суспільстві. Словам на позначення кольору мало приділяється уваги, що дозволяє вважати проблему кольоропозначень в мові преси не достатньо вивченою і обумовлює актуальність даного дослідження.

Об'єктом дослідження є мова німецької, української та російської преси.

Предметом вивчення є дослідження, які присвячені мові німецької, української та російської преси.

Метою роботи є вивчення проблеми кольоропозначень в мові німецької, української та російської преси.

Конкретні завдання, які вирішуються у роботі, охоплюють: 1. Вивчення досліджень в області преси; 2. Виділення аспектів, на які звернена особлива увага при вивченні мови преси; 3. Визначення характеру і рівню вивчення кольоропозначень в мові преси.